

PATVIRTINTA

Marijampolės vaikų lopšelio-darželio „Vaivorykštė“
direktorius 2021 m. gruodžio 21 d.
įsakymu Nr. V-218

MARIJAMPOLĖS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „VAIVORYKŠTĖ“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Marijampolės vaikų lopšelio-darželio „Vaivorykštė“ (toliau - lopšelis-darželis) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau - Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo darželiuose rekomendacijų patvirtinimo“, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

2. Tvarkos aprašo paskirtis - padėti lopšelio-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje-darželyje.

4. Tvarkos aprašo tikslas - siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, įstaigos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

6. veiksmy turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

7. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

7.1. patyčios - tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

7.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

7.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

7.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

7.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

7.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

7.3. patyčias patiriantis vaikas - vaikas, iš kurio yra tyčiojamas;

7.4. besityčiojantysis/skriaudėjas - vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

7.5. patyčias patiriantis suaugęs - administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos

specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi vaikas (-ai);

7.6. patyčių stebėtojas - suaugęs ar vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias;

7.7. patyčių prevencija - veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

7.8. patyčių intervencija - visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

7.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena - patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimą.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi lopšelio-darželio vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių mokytojai, švietimo pagalbos specialistui, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyje dalyvauja visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

9. Lopšelio-darželio direktorius yra atsakingas už lopšelio-darželio Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio įstaigos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą lopšelio-darželio bendruomenei ir vykdymą.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija, kuri kiekvienais mokslo metais:

10.1. inicijuoja ir organizuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių mokytojų dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (vieną kartą per pusmetį);

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus lopšelio-darželio direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo lopšelyje-darželyje, lopšelio-darželio darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.6. teikia siūlymus lopšelio-darželio direktoriui dėl lopšelio-darželio tvarkos aprašo tobulinimo;

10.7. atlieka kitus lopšelio-darželio patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

11. Grupių mokytojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas, vadovaujasi reagavimo į patyčias tvarka (priedas Nr. 1)

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias - nutraukia bet kokius tokių įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, lopšelio-darželio nuostatus ir elgesio taisykles;

12.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar lopšelio-darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja grupės mokytoją ar socialinį pedagogą apie įtariamą ir/ar įvykusias

patyčias;

13. Grupės mokytojas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusią patyčią:
 - 13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
 - 13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
 - 13.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;
 - 13.4. užpildo pranešimo apie pasireiškusią patyčią formą (priedas Nr. 2), ją perduoda socialiniam pedagogui, kuris pildo pranešimo apie patyčią formą (priedas Nr. 3) ir perduoda informaciją vaiko gerovės komisijos pirmininkui.
14. Užpildytą formą priėmęs asmuo formą registruoja Patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 4):
 - 14.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;
 - 14.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja vaiko gerovės komisijos posėdį.
15. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:
 - 15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, grupe, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
 - 15.2. informuoja lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;
 - 15.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.
16. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčią privalo informuoti lopšelio-darželio direktorių, kuris imasi lopšelio-darželio tvarkos apraše ar kituose lopšelio-darželio dokumentuose numatytų veiksmų.
17. Lopšelio-darželio direktorius, sužinojęs apie lopšelio-darželio darbuotojo patiriamą patyčią arba lopšelio-darželio darbuotojo tyčiojimasi, privalo nedelsiant imtis priemonių.
18. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelyje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.
19. Tais atvejais, kai lopšelyje-darželyje nėra švietimo pagalbos specialisto ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar ją netikslinga teikti lopšelyje-darželyje, mokytojas ir/ar administracijos atstovas nukreipia vaiką ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.
-